EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 18.8.2020
COM(2020) 385 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN

TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET OCH REVISIONSRÄTTEN OM FÖRVALTNINGEN AV GARANTIFONDEN FÖR DEN EUROPEISKA FONDEN FÖR STRATEGISKA INVESTERINGAR (EFSI) UNDER 2019

{SWD(2020) 162 final}

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Inledning 2
2. Bakgrund 2
3. Räkenskaper och betydande budgettransaktioner under 2019 3
   3.1. EU-garantifondens årsredovisning per den 31 december 2019 3
   3.2. Efsitransaktioner som omfattas av EU-garantin 3
   3.3. EU-garantifondens medel 4
   3.4. Anspråk på och användning av EU-garantin 4
4. Förvaltningen av EU-garantifonden under 2019 4
   4.1. Ekonomisk förvaltning 4
   4.2. Marknadsutveckling under 2019 5
   4.3. Portföljens sammansättning och viktigaste riskegenskaper 5
   4.4. Verksamhetsresultat 6
5. Bedömning av lämpligheten hos garantifondens målbelopp och nivå 6

1. INLEDNING

Den rättsliga grunden för denna rapport utgörs av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/1017 av den 25 juni 2015 om Europeiska fonden för strategiska investeringar, Europeiska centrumet för investeringsrådgivning och portalen för investeringsprojekt på europeisk nivå samt om ändring av förordningarna (EU) nr 1291/2013 och (EU) nr 1316/2013 – Europeiska fonden för strategiska investeringar[1] (nedan kallad *Efsiförordningen*). Efsiförordningen ändrades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2396 av den 13 december 2017 vad gäller förlängningen av löptiden för Europeiska fonden för strategiska investeringar liksom införandet av tekniska förstärkningar av den fonden och Europeiska centrumet för investeringsrådgivning[2] (nedan kallad *Efsi 2.0*). Efsi 2.0 har bland annat inneburit en höjning av EU-garantin och en justering av målbeloppet. Avtalet om förvaltningen av Efsi och beviljandet av EU-garantin (nedan kallat *Efsiavtalet*) undertecknades av Europeiska kommissionen och Europeiska investeringsbanken (EIB) den 22 juli 2015 och ändrades och reviderades den 21 juli 2016, den 21 november 2017, den 9 mars 2018, den 20 december 2018, den 27 mars 2020 och den 27 april 2020.

I artikel 16.6 i Efsiförordningen föreskrivs att kommissionen senast den 31 maj varje år ska översända en årsrapport[3] till Europaparlamentet, rådet och revisionsrätten om EU-garantifondens förvaltning under det föregående kalenderåret, inbegripet en bedömning av lämpligheten av målbeloppet, EU-garantifondens nivå och behovet av att komplettera den. Årsrapporten ska innehålla en presentation av EU-garantifondens finansiella ställning vid utgången av föregående kalenderår, de finansiella flödena under föregående kalenderår, liksom betydande transaktioner och all relevant information om räkenskaperna. Den ska också innehålla information om garantifondens ekonomiska förvaltning och dess resultat och risker vid utgången av föregående kalenderår.

2. BAKGRUND

EU-garantin[4] omfattar de finansierings- och de investeringstransaktioner som EIB undertecknat inom infrastruktur- och innovationstjänstens huvuddel och som EIF undertecknat inom delen för små och medelstora företag och underavdelningen till infrastruktur- och innovationstjänsten som avser investeringsfonden för små och medelstora samt medelstora börsnoterade företag. En del av Efsis övergripande transaktioner omfattas av EU-garantin, medan en del utförs på EIB-gruppens egen risk[5].

Enligt artikel 12 i Efsiförordningen ska garantifonden utgöra en likviditetsbuffert som ska användas för att betala EIB om anspråk görs på EU-garantin. I enlighet med Efsiavtalet mellan EU och EIB ska anspråk betalas ut av garantifonden om de begärda beloppen överstiger de medel som EIB förfogar över på Efsikontot. Efsikontot, som förvaltas av EIB, inrättades för EU:s intäkter och återvunna belopp från Efsitransaktioner inom ramen för EU-garantin samt, beroende på det tillgängliga saldot, för utbetalningar av anspråk i enlighet med EU-garantin.

EU-garantifonden tillförs medel gradvis med hänsyn till ökningen av EU-garantins exponering.

---

1 EUT L 169, 1.7.2015, s. 1.
2 EUT L 345, 27.12.2017, s. 34.
3 Denna rapport är den femte rapporten om EU-garantifonden. För tidigare rapporter, se COM(2016) 353 final, COM(2017) 326 final, COM(2018) 345 final och COM(2019) 244 final.
4 EU-garantin har höjts från 16 miljarder euro till 26 miljarder euro genom Efsi 2.0.
5 EIB-gruppens garanti har höjts från 5 miljarder euro till 7,5 miljarder euro genom Efsi 2.0.

Enligt artikel 12.4 i Efsiförordningen förvaltas EU-garantifondens medel direkt av kommissionen och investeras i enlighet med principen om sund ekonomisk förvaltning och med iakttagande av lämpliga tillsynsregler.

EIB och EIF ansvarar för att bedöma och övervaka risken med de enskilda transaktioner som stöds av EU-garantin. På grundval av denna rapportering samt konsekventa och försiktiga antaganden om framtida verksamhet säkerställer kommissionen att den granskade garantifondens målbelopp och nivå är tillräckliga. EIB och EIF rapporterade i enlighet med artikel 16.3 i Efsiförordningen till kommissionen och revisionsrätten i mars 2019.

Enligt artikel 16.2 i Efsiförordningen ska EIB:s årsrapport till Europaparlamentet och rådet innehålla särskild information om de totala risker som är förbundna med de finansierings- och investeringstransaktioner som utförts inom ramen för Efsi samt om anspråken på garantin.

3. RÄKENSKAPER OCH BETYDANDE BUDGETTRANSAKTIONER UNDER 2019

Den finansiella information om Efsi som presenteras nedan är uppdelad i fyra avsnitt: 1) EU-garantifondens finansiella ställning per den 31 december 2019, 2) Efsitransaktioner som omfattas av EU-garantin och som utförts av EIB-gruppen per den 31 december 2019, 3) avsättningarna till EU-garantifonden samt 4) anspråken på och användningen av EU-garantin.

3.1. EU-GARANTIFONDENS ÅRSREDOVISNING PER DEN 31 DECEMBER 2019

EU-garantifondens totala tillgångar[6] uppgick per den 31 december 2019 till 6 688 miljoner euro. Tillgångarna utgjordes av investeringsportföljen med värdepapper, som klassificerades som omsättningsbar (6 654 miljoner euro), en terminsförsäljning (forward) av US-dollar med positivt nettonuvärde, klassificerad som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde genom resultatavräkning (3 miljoner euro) samt likvida tillgångar (31 miljoner euro).

När det gäller resultaträkningen för 2019[7] blev årets resultat för EU-garantifonden 21,7 miljoner euro. Det största tillskottet kom från ett positivt räntenetto på 18,3 miljoner euro samt nettovinsten från försäljning av omsättningsbara värdepapper[8] (17,1 miljoner euro). Negativa valutaeffekter belastade dock resultatet med -13,1 miljoner euro[9]. Den återstående nettoutgiften på -0,6 miljoner euro utgjordes huvudsakligen av depåavgifter.

3.2. EFSITRANSAKTIONER SOM OMFATTAS AV EU-GARANTIN

EU:s exponering genom garantin i termer av EIB-gruppens utbetalningar av utestående Efsitransaktioner uppgick per den 31 december 2019 till 17,7 miljarder euro av det rättsliga åtagande[10] på 25,8 miljarder euro som garanteras av EU. Beloppet på 17,6 miljarder euro redovisas som en ansvarsförbindelse i noterna till EU:s årsredovisning för 2019, samtidigt som en avsättning gjorts för det återstående beloppet på 0,1 miljarder euro (74 miljoner euro).

---

6 EU-garantifondens reviderade årsredovisning återfinns i det arbetsdokument från kommissionens avdelningar som åtföljer rapporten om garantifonden.

7 Se sidan 6 i det arbetsdokument från kommissionens avdelningar som åtföljer rapporten om EU-garantifonden.

8 Netto av vinster på 18,5 miljoner euro och förluster på 1,4 miljoner euro.

9 Efter säkring av valutarisken i den del av portföljen som noteras i US-dollar.

10 I enlighet med artikel 11 i Efsi 2.0 får EU-garantin oavsett tidpunkt inte överskrida 26 miljarder euro, och inte överstiga 16 miljarder euro före den 6 juli 2018. Anspråken på och användning av användning av EU-garantin och avsättningar för portföljgarantiprodukter inom ramen för delen för små och medelstora företag dras av från det maximala EU-garantibeloppet.

Under 2019 genererade de Efsitransaktioner som förvaltades av EIB inom ramen för infrastruktur- och innovationstjänsten nettointäkter för EU på 299,5 miljoner euro[11]. I detta belopp ingår kommissionens nettofordran från EIB per den 31 december 2019 på 50,8 miljoner euro som bokfördes i EU:s årsredovisning för 2019.

För Efsistransaktioner inom delen för små och medelstora företag ådrog sig EU en kostnad på 109,9 miljoner euro 2019[12]. Av dessa ska EIF ta ut avgifter och kostnader på 37,9 miljoner euro i EU:s årsredovisning för 2019 som ska betalas till EIF efter den 31 december 2019.

3.3. EU-GARANTIFONDENS MEDEL

Ett totalt budgetanslag på 357 miljoner euro gjordes under 2019 för att förse EU-garantifonden med medel. Av detta belopp har ett budgetanslag på 167 miljoner euro gjorts enligt kommissionens beslut C(2019) 875[13]. Därutöver tillkom ytterligare åtagandebemyndiganden på 190 miljoner euro som inkomster avsatta för särskilda ändamål.

Rent konkret betalades ett totalbelopp på 1 166 miljoner euro ut till EU-garantifonden under året. Av detta kom huvuddelen från betalningsbemyndiganden från EU:s allmänna budget, medan ett belopp på 163 miljoner euro återvanns som inkomster avsatta för särskilda ändamål (136 miljoner euro från Efsiintäkter och 27 miljoner euro från intäkter från Fonden för ett sammanlänkat Europa) och ett belopp på 3 miljoner euro överfördes som ytterligare anslag i slutet av budgetåret.

3.4. ANSPRÅK PÅ OCH ANVÄNDNING AV EU-GARANTIN

I enlighet med artikel 8.1 a i Efsiavtalet gjordes under 2019 anspråk på 3,5 miljoner euro från EU-garantin avseende en fallerad egetkapitaltransaktion inom ramen för delen för infrastruktur och innovation. Därutöver gjordes anspråk på 1,4 miljoner euro för EIB:s finansieringskostnader[14], 27,3 miljoner euro för värdejusteringar[15] och 0,14 miljoner euro för återvinningskostnader[16]. Inom delen för små och medelstora företag gjordes anspråk på 8,1 miljoner euro för säkring av andra valutor än euro.

Alla anspråk har betalats med tillgängliga medel på Efsikontot. Inga anspråk har betalats från EU-garantifonden.

4. FÖRVALTNINGEN AV EU-GARANTIFONDEN UNDER 2019

4.1. EKONOMISK FÖRVALTNING

EU-garantifondens investeringsportfölj investeras i enlighet med de förvaltningsprinciper som föreskrivs i kommissionens beslut C(2016) 165 av den 21 januari 2016 om godkännande av riktlinjer för kapitalförvaltningen av EU-garantifonden.

---

11 I detta belopp ingår 135,0 miljoner euro i orealiserade intäkter från uppgångar i verkligt värde för egetkapitalportföljerna för infrastruktur- och innovationstjänsten per den 31 december 2019 i förhållande till den 31 december 2018.

12 I detta belopp ingår 69,5 miljoner euro i finansiella avsättningar avseende skuldportföljerna för delen för små och medelstora företag samt 4,3 miljoner euro i orealiserade kostnader till följd av nedgångar i verkligt värde för egetkapitalportföljerna för delen för små och medelstora företag per den 31 december 2019 i förhållande den 31 december 2018.

13 Kommissionens beslut av den 11 februari 2019 om antagande av det årliga arbetsprogrammet för 2019 för generaldirektoratet för ekonomi och finans, som utgör ett finansieringsbeslut.

14 Se artikel 8.1 d i Efsiavtalet.

15 Se artikel 8.1 b i Efsiavtalet.

16 Se artiklarna 8.1 d och 11.7 i Efsiavtalet.

Enligt riktlinjerna ska tillgångarna i investeringsportföljen ge tillräcklig likviditet i förhållande till eventuella anspråk på garantin, samtidigt som de strävar efter att optimera avkastningen och riskerna till en nivå som är förenlig med upprätthållandet av en hög grad av säkerhet och stabilitet.

Investerings- och riskhanteringsstrategier antogs för att spegla investeringsmålen och marknadsutsikterna. Målet för investeringsstrategin var en ökad diversifiering inom ett antal olika tillgångsklasser med fast avkastning.

4.2. MARKNADSUTVECKLING UNDER 2019

Det förekom påtagliga fluktuationer på marknaderna för fast avkastning under 2019. Räntan på tyska tioåriga statsobligationer varierade inom ett intervall på cirka 1 %, mellan 0,27 % (i januari) och -0,72 % (i augusti).

I början av året förväntade sig marknaderna att ekonomin skulle förbättras och inflationen stiga. Det antogs att Europeiska centralbanken (ECB) skulle börja höja räntorna och att den amerikanska centralbanken skulle fortsätta med sina höjningar. De långdragna förhandlingarna om ett handelsavtal mellan USA och Kina orsakade emellertid en hel del osäkerhet. Båda sidor höjde vid olika tillfällen snabbt och oväntat sina tullar, och ingen gångbar lösning såg ut att finnas. Till följd av att USA hotade att införa tullar som skulle drabba stora industrier, främst bilindustrin, var osäkerheten stor också i Europa. Följaktligen påverkades de globala leveranskedjorna negativt, vilket skadade tillverkningssektorn och ledde till att kapitalinvesteringar började skjutas upp.

Allt detta gjorde att efterfrågan på säkra tillgångar steg och att obligationer i alla tillgångsklasser gav god avkastning, medan räntorna fortsatte nedåt tills räntekurvan inverterades i augusti. Vid den tidpunkten hade den globala tillväxten bromsat in och inflationen i Europa var strax över 1 %. För att stödja ekonomin hade den amerikanska centralbanken börjat sänka räntorna i juli. ECB följde efter i september och återupptog samtidigt sitt program för köp av tillgångar.

En positiv faktor var den generella motståndskraft som tjänstesektorn i de stora ekonomierna uppvisade. Mot slutet av året föreföll det mycket sannolikt att ett partiellt handelsavtal skulle ingås mellan USA och Kina. Stämningen på marknaden förbättrades, och i kombination med lägre likviditet och en del omstruktureringar/vinsthemtagningar inför årsskiftet blev följden att räntorna började stiga igen. Den tyska tioåriga statsobligationsräntan slutade på omkring -0,20 %.

Den tioåriga räntemarginalen mellan andra europeiska statsobligationer och tyska statsobligationer minskade överlag, i Italien och Spanien med upp till 110 baspunkter. Andra sektorer med fast avkastning, såsom värdepapper emitterade av regionala myndigheter, överstatliga myndigheter och organisationer samt säkerställda obligationer och företagsobligationer utvecklades också väl under året.

4.3. PORTFÖLJENS SAMMANSÄTTNING OCH VIKTIGASTE RISKEGENSKAPER

Den 31 december 2019 bestod investeringsportföljen främst av statspapper, räntebärande värdepapper emitterade av regionala myndigheter, överstatliga myndigheter och organisationer samt utländska statspapper (47 % av marknadsvärdet jämfört med ett referensvärde på 59 %) och säkerställda obligationer (18 % av marknadsvärdet jämfört med referensvärdet 20 %). Resterande del av portföljen bestod framför allt av obligationer utan säkerhet emitterade av företag och finansinstitut. Omkring 6 % av portföljen investerades i

likvida tillgångar noterade i US-dollar och med högt kreditbetyg (AA/AAA). Investeringarna har säkrats mot valutarisker. I slutet av 2019 var portföljens exponering mot obligationer som uppfyller kriterierna för miljö, samhällsansvar och bolagsstyrning mer än 6 %, vilket är fem gånger högre än referensvärdet.

Portföljdurationen[17] uppgick i slutet av 2019 till 3,07 år. Genomsnittligt kreditbetyg är BBB+.

Huvuddelen av portföljen är investerad i likvida värdepapper och en lämplig andel (21 % av det totala portföljvärdet) förfaller inom tolv månader.

Portföljens profil i fråga om duration, kreditrisk och likviditet har anpassats till det kassaflöde som förväntas till följd av de Efsitransaktioner som omfattas av EU-garantin (t.ex. prognostiserade anspråk, intäkter).

4.4. VERKSAMHETSRESULTAT

Resultatet beräknas tidsviktat för att inte påverkas av portföljens storlek, som fortsatte att växa avsevärt under året.

I ett mycket besvärligt marknadsklimat, som kännetecknades av en allmänt negativ eller historiskt låg avkastning i kombination med betydande marknadsvolatilitet och osäkerhet, levererade fonden ett årligt absolut resultat på 1,239 % år 2019. Denna avkastning ligger i linje med det årliga resultatet enligt Efsiriktmärket (2,302 %).

5. BEDÖMNING AV LÄMPLIGHETEN HOS GARANTIFONDENS MÅLBELOPP OCH NIVÅ

De samlade kontrakten inom ramen för Efsi uppgick per den 31 december 2019 till totalt 68,7 miljarder euro och omfattade 28 medlemsstater, varav 49,2 miljarder euro undertecknats inom ramen för infrastruktur- och innovationstjänsten (532 transaktioner) och 19,5 miljarder euro inom delen för små och medelstora företag (630 transaktioner). Detta innebär totalt sett en betydande ökning jämfört med 2018, då de samlade kontrakten vid årets slut uppgick till 53,6 miljarder euro.

Den utestående exponeringen i termer av utbetalningar som omfattas av EU-garantin uppgick per den 31 december 2019 till 17,7 miljarder euro (16,1 miljarder euro för infrastruktur- och innovationstjänsten och 1,6 miljarder euro för delen för små och medelstora företag), en ökning från 15,8 miljarder euro 2018.

EU-budgetens exponering för eventuella framtida betalningar enligt EU-garantin i termer av undertecknade transaktioner (utbetalade och ej utbetalade) uppgick till 21,9 miljarder euro (18,3 miljarder euro för infrastruktur- och innovationstjänsten och 3,6 miljarder euro för delen för små och medelstora företag).

Den utestående utbetalade exponeringen inom ramen för infrastruktur- och innovationstjänsten som omfattas av EU-garantin var 16,1 miljarder euro, varav 15,2 miljarder euro utgjordes av skuldtransaktioner och 1 miljard euro av transaktioner med kapital likställt med eget kapital[18].

---

[17] Durationen avser modifierad duration, som är ett mått på en obligations priskänslighet för ränteförändringar. Siffran grundar sig på konceptet att priset på ett värdepapper och räntan står i omvänd proportion till varandra.

[18] Som en följd av avrundning uppgår de två siffrorna för skuldtransaktioner och transaktioner med kapital

Om förluster skulle uppkomma till följd av dessa transaktioner (inom infrastruktur- och innovationstjänsten) kommer de att täckas av EU-garantin i enlighet med villkoren i Efsiavtalet. I synnerhet beviljas EU-garantin inom ramen för infrastruktur- och innovationstjänsten i form av en första-förlustgaranti på portföljbasis för transaktioner inom skuldportföljerna och egetkapitalportföljerna avseende nationella utvecklingsbanker för infrastruktur- och innovationstjänsten. Inom ramen för standard-egetkapitalportföljen för infrastruktur- och innovationstjänsten har EU-garantin formen av en fullständig garanti, under förutsättning att EIB på egen risk och på pari passu-basis investerar lika mycket resurser.

Den utestående utbetalade exponering inom delen för små och medelstora företag som omfattas av EU-garantin uppgick per den 31 december 2019 till 1,6 miljarder euro, varav 1,2 miljarder euro utgjordes av garantitransaktioner och 0,4 miljarder euro av egetkapitaltransaktioner[19].

Om förluster skulle uppkomma till följd av transaktionerna inom delen för små och medelstora företag kommer de i första hand att täckas av InnovFin-garantiinstrumentet för små och medelstora företag, Cosmes lånegarantiinstrument, lånegarantin för de kulturella och kreativa sektorerna samt Easis garantifinansieringsinstrument. Vad gäller egetkapitalprodukten för små och medelstora företag kommer alla förluster att täckas av EU-garantin inom ramen för Efsis och InnovFins första-förlustgaranti (i fråga om egetkapitalprodukten inom underavdelning 2).

Garantifondens målbelopp fastställdes ursprungligen i Efsiförordningen till 35 % av de totala EU-garantiförpliktelserna[20]. Riskbedömningen av de olika produkter som stöds av EU-garantin visar att unionens budget på det hela taget skulle få ett tillräckligt skydd mot potentiella anspråk på EU-garantin med detta målbelopp, med hänsyn tagen till återvunna belopp, intäkter och återflöden från EIB:s transaktioner. Därför anses målsatsen på 35 % vara lämplig.

EU-garantifonden är i uppbyggnadsfasen fram till 2022 och därför kommer behovet av komplettering att bedömas i ett senare skede.

---

likställt med eget kapital tillsammans till 16,1 miljarder euro, inte 16,2 miljarder euro.

[19] Såsom framgår av EU:s årsredovisning per den 31 december 2019, undantaget garantiavtal vilkas tillgänglighetsperiod startar under 2020.

[20] Se artikel 12.5 i Efsiförordningen.